

Brusel 18. května 2026
(OR. en)

9285/26

DEVGEN 79
FIN 681
ACP 48
RELEX 660

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Datum: 18. května 2026
Příjemce: Delegace

Předmět: Soudržný přístup k nestabilitě, nástroje vnější činnosti EU a výsledky
udržitelného rozvoje
– závěry Rady (18. května 2026)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o soudržném přístupu k nestabilitě, nástrojích vnější činnosti EU a výsledcích udržitelného rozvoje ve znění schváleném Radou na jejím 4174. zasedání konaném dne 18. května 2026.

ZÁVĚRY RADY

Souhrnný přístup k nestabilitě, nástroje vnější činnosti EU a výsledky udržitelného rozvoje

Souhrnný a konzistentní přístup k nestabilitě

1. Rada uznává, že nestabilita je stále větší globální výzvou, která je způsobena vícerozměrnými riziky a zhoršována četnými krizemi, čímž ohrožuje mezinárodní bezpečnost a stabilitu, narušuje hospodářskou bezpečnost a přispívá k nárůstu nuceného vysídlování a nelegální migrace, a to i v sousedství EU a jejích partnerských zemích. Rada zdůrazňuje, že účinné řešení nestability je pro EU strategickou prioritou.
2. Rada podtrhuje význam systematictější a komplexnější, individuálně přizpůsobené, soudržné, koordinované a viditelné reakce EU na nestabilitu založené na hodnotách a zásadách Unie, zejména v souvislosti s rostoucím geopolitickým napětím. Vyzdvihuje význam integrovaných, transformačních, dlouhodobých přístupů založených na lidských právech, které jsou specifické pro daný kontext, citlivé vůči konfliktům, udržitelné a řeší základní příčiny genderové nerovnosti. Měly by být založeny na propojení humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti a zahrnovat prevenci, anticipační opatření, budování míru a posilování odolnosti, a přispívat tak k řešení základních příčin a hnacích sil nestability, včetně konfliktů, chudoby a výzev souvisejících s klimatem. Veškerá opatření EU by měla prokázat odhodlání EU prosazovat účinný multilateralismus a mezinárodní řád založený na pravidlech, včetně mezinárodního práva, jehož ústřední platformou je OSN. Opatření EU by měla podporovat doplňkovost napříč jednotlivými oblastmi vnější činnosti Unie a v relevantních případech zahrnovat i zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP).

3. V rámci tohoto přístupu by konzistentní rozvojová spolupráce v nestabilních situacích, která se opírá o rozvojové zásady EU a je v souladu s Agendou 2030 a jejími 17 cíli udržitelného rozvoje, měla posílit odolnost a dlouhodobou stabilitu partnerských zemí a podpořit jejich přechod od závislosti na pomoci směrem k udržitelnému rozvoji. EU bude i nadále prosazovat mezinárodní mír a bezpečnost, lidská práva a právní stát, jakož i mnohostranná řešení společných výzev. Rada dále zdůrazňuje, že klíčem ke snížení rizika nestability je posílení systémů sociální ochrany a řešení chudoby.
4. Rada zdůrazňuje, že v nestabilních situacích je důležité zajistit přiměřené a pružné financování ze strany EU. Vyzývá k intenzivnějšímu využívání inovativních, flexibilních a vzájemně se posilujících mechanismů financování, včetně nástrojů ke snižování rizik, s cílem mobilizovat soukromé financování na podporu místního podnikání, malých a středních podniků a vytváření pracovních míst. Rada zároveň zdůrazňuje, že je třeba posílit udržitelnost a transparentnost dluhu, aby se v partnerských zemích zajistila fiskální odolnost. V tomto ohledu Rada zdůrazňuje zásadní úlohu vytváření pracovních míst v nestabilních podmínkách, kde jsou překážky pro vytváření příležitostí k obživě obzvláště vysoké.
5. Rada zdůrazňuje potřebu cílené a konzistentní angažovanosti v partnerských zemích a regionech, v nichž je nestabilita vysoká nebo extrémní a v nichž má činnost EU strategický význam, jako jsou subsaharská Afrika včetně oblasti Sahelu, malé ostrovní rozvojové státy a vnitrozemské rozvojové země. Zvláštní pozornost bude dále věnována podpoře stability a odolnosti v našem společném sousedství, včetně západního Balkánu a východního a jižního sousedství, s přihlédnutím k jejich specifické zranitelnosti a výzvám. Rada vyzdvihuje význam rovného a spravedlivého přístupu ke spolehlivým a cenově dostupným základním službám, zejména čisté vodě, výživným potravinám, odpovídajícímu bydlení, kvalitnímu vzdělávání, přístupu ke kvalitním zdravotnickým službám, spravedlnosti a důvěryhodným institucím, jakožto klíčovými faktorům umožňujícím sociální soudržnost, hospodářskou a inkluzivní účast a důvěru ve veřejné instituce. Angažovanost EU by měla přispět k řešení humanitárních, sociálních, hospodářských, environmentálních a bezpečnostních důsledků nestability, včetně chudoby a nerovnosti, násilí včetně jeho genderově podmíněných forem, nedostatku potravin, nuceného vysídlování a nelegální migrace.

6. Rada uznává, že nestabilní situace neúměrně postihuje ženy, dívky, mládež, jakož i osoby ve zranitelném postavení. Podtrhuje význam posilování postavení těchto skupin jako aktérů změn v zájmu míru a udržitelného rozvoje, zejména prostřednictvím širšího a spravedlivého přístupu ke vzdělání, dovednostem a pracovním příležitostem. Rada zdůrazňuje, že řešení vícenásobných a prolínajících se forem diskriminace a genderových nerovností a podpora plné, rovné a smysluplné účasti žen, mladých lidí a osob se zdravotním postižením ve všech oblastech sociálního, hospodářského, politického a veřejného života přispívá k odolnějším, mírumilovnějším a inkluzivnějším společnostem. Rada znovu potvrzuje, že je odhodlána provádět agendu žen, míru a bezpečnosti. Bere na vědomí akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP) III vypracovaný Komisí a vysokým představitelem pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který byl uvítán v závěrech předsednictví, a jeho úlohu při dalším výrazném zvyšování strategického významu genderové rovnosti v rámci vnější činnosti EU. Pokud jde o budoucnost, Rada oceňuje přípravu čtvrtého akčního plánu pro genderovou rovnost (GAP IV), který by měl ukázat trvalé odhodlání a vedoucí postavení v této oblasti tím, že stanoví konkrétní cíle a bude pokračovat v prosazování genderové rovnosti, posilování postavení žen a dívek a v podpoře sexuálního a reprodukčního zdraví a práv. V této souvislosti je Rada i nadále odhodlána celosvětově prosazovat genderovou rovnost, posílení postavení žen a dívek a sexuální a reprodukční zdraví a práva podle bodu 34 nového Evropského konsenzu o rozvoji a ve spolupráci s partnerskými vládami, občanskou společností a soukromým sektorem.
7. EU je i nadále odhodlána prosazovat, chránit a naplňovat všechna lidská práva a usilovat o úplné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, jakož i výsledků jejich hodnotících konferencí a v této souvislosti se bude nadále zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva. S ohledem na výše uvedené skutečnosti EU znovu potvrzuje, že je odhodlána prosazovat, chránit a naplňovat právo každého jednotlivce mít plně pod kontrolou záležitosti související s jeho sexualitou a sexuálním a reprodukčním zdravím a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, a to bez diskriminace, nátlaku a násilí. EU rovněž zdůrazňuje, že je potřebný všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.

Strategický soulad a mnohostranná angažovanost

8. Ve vztahu k problematice nestability Rada vyzdvihuje význam posílení přístupu „Tým Evropa“. V příslušných případech by jej měla doplňovat spolupráce s podobně smýšlejícími partnery, rozvojovými bankami, soukromým sektorem a regionálními organizacemi a současně také – je-li to relevantní – účinná spolupráce s mnohostrannými partnery, jako je OSN a mezinárodní finanční instituce.
9. Rada znovu potvrzuje svůj závazek k vzájemně prospěšným partnerstvím s cílem posílit místní odpovědnost, transparentnost a inkluzivnost. Je i nadále pevně odhodlána posilovat postavení místních aktérů a spolupracovat s nimi, včetně místních orgánů, občanské společnosti, nezávislých sdělovacích prostředků a místního soukromého sektoru včetně malých a středních podniků, a současně zajistit, aby intervence přispívaly k udržitelným řešením, za něž převezmou odpovědnost místní aktéři, podporovaly inkluzivní a odpovědnou správu věcí veřejných a snižovaly závislost na pomoci.
10. Rada zdůrazňuje, že EU si musí zachovat schopnost pokračovat v práci prostřednictvím širší škály nástrojů a přístupů v rámci propojování humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti, reagovat na základní potřeby obyvatelstva, podporovat lidský rozvoj a budovat mír a sociální soudržnost. Zdůrazňuje zásadní úlohu společných a sdílených analýz souvislostí, genderových analýz a analýz konfliktů a dále aspekt citlivosti vůči konfliktům a to, že všechny příslušné nástroje EU by se měly vzájemně podporovat a být strategicky v souladu.
11. Rada bere na vědomí, že strategie Global Gateway a její 360stupňový přístup mají v nestabilních situacích transformační potenciál, jsou-li uplatňovány s ohledem na daný kontext, způsobem citlivým ke konfliktu a v souladu se zásadou „nepůsobit škodu“. Pokud se strategie Global Gateway uplatňuje v nestabilních podmínkách, měly by investice v rámci této strategie sloužit k odpovídajícímu doplnění ostatních individuálnějších a flexibilnějších nástrojů EU. Investice v rámci strategie Global Gateway, které z hlediska konfliktů uplatňují citlivý přístup, mají potenciál pozitivně přispět k míru tím, že poskytují příležitosti k obživě a podporují stabilitu v nestabilních podmínkách.

12. Rada dále zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby oficiální rozvojová pomoc EU byla odpovídajícím a transparentním způsobem směřována do nestabilních a konfliktem zasažených oblastí, v nichž jsou potřeby největší a v nichž je nezbytné zajistit trvalé zapojení, tak aby byla podporována stabilita, humanitární potřeby, odolnost i dlouhodobý rozvoj a nikdo nezůstal opomenut a aby byl zároveň zachován pokrok směřující ke splnění kolektivního cíle EU v oblasti oficiální rozvojové pomoci určené nejméně rozvinutým zemím a k dosažení souladu s prioritami partnerských zemí a se zásadami účinnosti rozvoje.

Agenda EU zaměřená na budoucnost

13. Rada zdůrazňuje význam trvalého a zásadového zapojení EU v nestabilních situacích v souladu s principem propojování humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti.

14. Rada zdůrazňuje, že vnímavost vůči konfliktům a důkladná analýza souvislostí musí sloužit jako strategické záruky, které chrání zájmy EU i odolnost partnerských zemí, zejména v situacích vyznačujících se vysokým až extrémním stupněm nestability. Rada zdůrazňuje, že tyto záruky jsou nezbytným předpokladem intervencí EU, které budou v souladu se zásadou „nepůsobit škodu“ a budou přispívat ke stabilitě, udržitelnému míru a dlouhodobé odolnosti. K zajištění účinnosti a soudržnosti a současně maximálního pákového efektu dané intervence je zapotřebí důsledný přístup Týmu Evropa a společné analýzy souvislostí.

15. Rada bude pracovat na tom, aby byl rámec EU pro financování vnější činnosti účelným nástrojem sloužícím k integrovanému, místně přizpůsobenému a udržitelnému řešení nestability, přičemž bude podporovat soudržnost mezi nástroji a soulad se zásadami rozvoje, strategickými cíli EU, potřebami a prioritami partnerských zemí i geopolitickou realitou.

Výroční zpráva z roku 2025 o provádění nástrojů Evropské unie pro vnější činnost v roce 2024

16. Rada vítá výroční zprávu z roku 2025 o provádění nástrojů vnější činnosti EU v roce 2024, která poskytuje komplexní přehled finanční podpory EU pro mezinárodní partnerství, evropské sousedství, humanitární pomoc, rozšíření, mír, bezpečnost a obranu a reakci na krize.

17. Rada poukazuje na přínos zprávy spočívající v tom, že dokládá, jak EU a její členské státy v rámci přístupu „Tým Evropa“ i nadále řešily globální výzvy, jakož i důsledky válečné agrese Ruska vůči Ukrajině a zároveň obhajovaly hodnoty a strategické zájmy EU, mimo jiné prosazováním strategie Global Gateway, a přispívaly k realizaci Agendy 2030 a dosažení jejích cílů udržitelného rozvoje spolu s Pařížskou dohodou.
18. Rada zdůrazňuje význam této výroční zprávy jako nástroje transparentnosti, odpovědnosti a politického vedení ze strany Rady. Rada zdůrazňuje, že její včasné zveřejnění má zásadní význam pro zajištění účinného politického vedení a informovaného dohledu, a připomíná, že je třeba, aby údaje byly zpřístupněny ve formě, která usnadní analýzu a srovnatelnost v čase. Rada vyzývá k podstatnějšímu zjednodušení formátu hlavní zprávy s cílem zvýšit její využitelnost, přičemž by se mělo vycházet z průběžného zlepšování, které bylo v předchozích letech oceňováno, a současně je třeba zachovat informace obsažené v přílohách.
19. Rada uznává, že je důležité posílit strategickou orientaci zprávy, mimo jiné výraznějším propojením s Agendou 2030 a cíli udržitelného rozvoje. Rada dále zdůrazňuje, že je zapotřebí kvalitnějších informací o způsobilosti pro oficiální rozvojovou pomoc v rámci nástroje NDICI – Globální Evropa a o podpoře nejméně rozvinutých zemí. Zpráva by měla poskytnout přehlednější informace o pokroku při plnění všech cílů a měly by v ní být určeny oblasti, v nichž je třeba vynaložit větší úsilí, zejména v zájmu splnění uvedených cílů do konce roku 2027, především cílů v oblasti klimatu a genderových cílů. Rada rovněž konstatuje, že je důležité upřesnit úlohu, kterou při shromažďování údajů mají delegace EU, a zdůrazňuje, že podávání zpráv by mělo i nadále napomáhat při soudržném dlouhodobém plánování v rámci vnější činnosti EU.
20. Rada zdůrazňuje, že je důležité, aby vnější nástroje účinně plnily cíle stanovené v právních předpisech. Vítá pokrok při plnění závazků v oblasti sociálního začleňování a lidského rozvoje, migrace a nuceného vysídlování a genderové rovnosti. Rada zdůrazňuje, že předpokladem dosažení uvedených cílů je soudržné zavádění celého souboru nástrojů EU a způsoby provádění, které umožňují individuální a diferencované přístupy. Díky spolupráci s širokou škálou partnerů, včetně evropských rozvojových finančních institucí, občanské společnosti a místních aktérů, zůstane EU flexibilním a spolehlivým partnerem schopným řešit globální výzvy.

21. Rada zdůrazňuje, že je důležité zintenzivnit komunikaci zaměřenou na vnější činnost EU a zvýšit její viditelnost a prostřednictvím strategické komunikace prezentovat EU jako spolehlivého a důvěryhodného partnera. Rada bere na vědomí trvalý pokrok i úsilí v oblasti posilování strategické komunikace v rámci vnější činnosti. Rada zdůrazňuje, že je důležité v partnerských zemích prostřednictvím cílených komunikačních kampaní, které soudržným a účinným způsobem ilustrují výsledky činnosti EU, oslovit a účinně zapojit i neinstytucionální publikum.
22. Rada připomíná význam důsledného, transparentního a koordinovaného komunikačního úsilí mezi aktéry Týmu Evropa, mimo jiné prostřednictvím úzké koordinace – na úrovni partnerských zemí – mezi delegacemi EU a členskými státy. Rada vyzývá k soustavnému úsilí v zájmu dosažení toho, že komunikace o vnější činnosti EU bude odrážet kolektivní zapojení Týmu Evropa.

Výroční zpráva o cílech EU v oblasti rozvojové pomoci

23. Rada připomíná, že EU a její členské státy jsou největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci (ORP) na světě – jejich kolektivní příspěvek v roce 2025 činil 82,5 miliardy EUR, což představuje 48 % celosvětové ORP. Rada bere se znepokojením na vědomí informaci OECD¹, že v roce 2025 došlo v globálním měřítku k historickému poklesu ORP, a zdůrazňuje, že je třeba, aby EU a její členské státy šly jako Tým Evropa v tomto ohledu i nadále příkladem.
24. Rada vítá každoroční analýzu Komise týkající se cílů EU v oblasti rozvojové pomoci. Rovněž bere s uspokojením na vědomí vzájemné hodnocení rozvojové spolupráce EU, které v roce 2025 provedla OECD. Aktualizované údaje znovu potvrzují, že EU a její členské státy zůstávají největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci (ORP) na světě. Rada si dovoluje předložit Evropské radě tyto informace:
- a) V roce 2025 připadalo na EU a její členské státy 48 % celosvětové oficiální rozvojové pomoci (ORP)², což svědčí o tom, že znovu obhájily vedoucí pozici největšího světového poskytovatele ORP v rámci globální agendy pro udržitelný rozvoj.

¹ OECD uvádí, že pokud jde o celkovou ORP – vyjádřenou v reálných hodnotách (na základě stálých cen USD) – poskytnutou členskými zeměmi Výboru pro rozvojovou pomoc, byl v roce 2025 ve srovnání s rokem 2024 zaznamenán pokles o 23,1 %, což je vůbec největší zaznamenaný meziroční pokles.

² Na základě předběžných informací Výboru OECD pro rozvojovou pomoc ohledně ORP v roce 2025. Celosvětovou oficiální rozvojovou pomocí se zde rozumí ORP poskytovaná kolektivně ze strany EU a ORP od všech dalších dárcovských zemí, které poskytují údaje OECD, bez ohledu na to, zda jsou, či nejsou členy Výboru pro rozvojovou pomoc.

- b) EU poskytla v roce 2025 kolektivně ORP³ odpovídající 0,44 % hrubého národního důchodu (HND) EU, tedy 82,5 miliardy EUR. To představuje pokles ve srovnání s rokem 2024, kdy EU poskytla 0,50% podíl HND (89,5 miliardy EUR);
- c) Kolektivní oficiální rozvojová pomoc poskytnutá ze strany EU nejméně rozvinutým zemím⁴ v roce 2024 představovala 0,08 % HND EU, což odpovídá částce 14,5 miliardy EUR. To představuje pokles ve srovnání s rokem 2023, kdy EU poskytla 0,12% podíl HND (20 miliard EUR); Rada v této souvislosti konstatuje, že kolektivní ORP Evropské unie poskytovaná nejméně rozvinutým zemím nedosahuje cíle 0,20 %, a je tedy třeba v tomto ohledu vyvíjet další úsilí.
25. Rada všechny členské státy i nadále vybízí, aby pokročily v plnění svých individuálních cílů a věrohodným způsobem nadále usilovaly o splnění kolektivního závazku EU poskytnout nejméně rozvinutým zemím ORP ve výši 0,7 % HND⁵ a do roku 2030 těmto zemím poskytnout 0,2 % HND. Rovněž členské státy vyzývá, aby zajistily, že přiměřená část jejich ORP, například 10 %, bude věnována na humanitární činnost, a to na základě rostoucích humanitárních potřeb.

³ Na základě předběžných informací Výboru OECD pro rozvojovou pomoc ohledně ORP v roce 2025. Kolektivní oficiální rozvojová pomoc poskytnutá EU se měří na základě grantového ekvivalentu a představuje souhrn ORP poskytnuté členskými státy EU a toho podílu ORP poskytovaného orgány EU, který není přiřazen členským státům nebo dárčům ze zemí mimo EU, jako je Spojené království.

⁴ Na základě údajů Výboru OECD pro rozvojovou pomoc ohledně oficiální rozvojové pomoci v roce 2024. Kolektivní ORP, kterou EU poskytla nejméně rozvinutým zemím, zahrnuje dvoustrannou čistou ORP, kterou nejméně rozvinutým zemím poskytly členské státy, mnohostrannou ORP poskytnutou nejméně rozvinutým zemím a regionální čistou ORP, o níž je známo, že z ní mají prospěch nejméně rozvinuté země, jakož i regionální čistou ORP, kterou poskytly orgány EU a o níž je známo, že z ní mají prospěch nejméně rozvinuté země (bez podílu Spojeného království).

⁵ Členské státy, které do EU vstoupily po roce 2002, se zavázaly usilovat o zvýšení své ORP na 0,33 % HND.

26. Rada zdůrazňuje, že důležitým předpokladem splnění těchto závazků je využívat v plném rozsahu a doplňkově všechny způsoby financování a technickou spolupráci. Rada potvrzuje, že je nezbytné, aby EU a její členské státy aktivně přispívaly k utváření mezinárodního systému rozvojové spolupráce a humanitárního systému, který bude plně vybaven k řešení současných globálních výzev.
27. Rada zdůrazňuje význam lepšího a systematictějšího měření dopadu, jakož i inkluzivního shromažďování údajů a transparentního podávání zpráv o všech oficiálních zdrojích financování, včetně zdrojů mobilizovaných ze soukromého sektoru, prostřednictvím věřitelského systému výkaznictví v rámci OECD, jakož i z celkové oficiální podpory udržitelného rozvoje (TOSSD) a Mezinárodní iniciativy na podporu transparentnosti rozvojové pomoci (IATI). Rada rovněž zdůrazňuje, že je důležité sledovat všechny zdroje financování investic do udržitelného rozvoje.

Zvláštní zpráva Evropského účetního dvora č. 20/2025

28. Rada vítá zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 20/2025 s názvem „Podpora ze strany Komise v boji proti hladu v subsaharské Africe“ a bere na vědomí, že Komise přijala doporučení Účetního dvora a provede je s cílem urychlit pokrok při řešení jedné z největších globálních výzev.
29. Rada znovu potvrzuje souvislost mezi zabezpečením potravin a vody a nestabilitou a zdůrazňuje, že pokrok směrem k vymýcení hladu a podvýživy posiluje stabilitu a odolnost a podporuje vzájemně prospěšná partnerství v subsaharské Africe. Rada rovněž zdůrazňuje, že je důležité se tímto propojením zabývat v rámci skupin G7 a G20.
30. Rada konstatuje, že pokud jde o iniciativy související s bojem proti hladu, byly v uplynulých deseti letech (2014–2024) v rámci opatření EU napříč nástroji uzavřeny smlouvy ve výši přibližně 23,2 miliardy EUR, přičemž téměř polovina této částky byla určena subsaharské Africe.

31. V souladu se zjištěními Účetního dvora Rada zdůrazňuje, že je třeba zajistit rovnováhu mezi humanitární pomocí a dlouhodobými výsledky v oblasti rozvoje, zejména trvalou podporou odolných a udržitelných zemědělsko-potravinářských a vodních hodnotových řetězců, a zlepšit zacílení pomoci na základě potřeb i monitorování výsledků s využitím ukazatelů výsledků v zájmu dosažení většího dopadu a udržitelnosti. V tomto ohledu Rada vybízí k integrovanějšímu provádění přístupu založeného na propojení humanitární, rozvojové a mírotvorné činnosti.
32. Rada připomíná přidanou hodnotu přístupu „Tým Evropa“ a poukazuje na úlohu, kterou může mít strategie Global Gateway vedle jiných nástrojů a strategií sloužících k šíření udržitelných, místně ukotvených výrobních systémů a hodnotových řetězců a současném zajišťování dostupnosti výživných potravin pro nejohroženější skupiny populace. Rada vyzývá k další koordinaci v rámci Týmu Evropa s cílem dosáhnout pokroku v oblasti celosvětového potravinového zabezpečení a výživy a vyzývá ke zkvalitnění údajů a posílení monitorování a koordinace s cílem zlepšit výsledky.